

Posudek diplomové práce

Sedláček, Tomáš, *Sionismus jako forma rasové diskriminace. Od šestidenní války k přijetí rezoluce 3379*

Diplomová práce

FF UK, Ústav světových dějin

Praha 2016, 73 s. rkp.

Diplomová práce Tomáše Sedláčka analyzuje dosud velmi málo zpracované téma přijetí rezoluce č. 3379 na půdě Valného shromáždění Organizace spojených národů v roce 1975. Jádrem práce tvoří dvě velké závěrečné kapitoly – v první z nich se autor vyjadřuje k mezinárodnímu kontextu přijetí této problematické rezoluce a detailně pojednává o důvodech formování protiizraelské koalice v OSN, a to zejména v kontextu probíhající studené války, která navzdory všeobecnému *détente* v sedmdesátých letech měla svůj výrazný odraz v zemích třetího světa. Poslední kapitola potom velmi detailně rozebírá debatu ve Valném shromáždění před přijetím rezoluce č. 3379 na základě dostupných archivních pramenů. Velmi důležité jsou i dvě přípravné kapitoly pojednávající o zahraničněpolitickém vývoji po šestidenní válce, a to z hlediska Izraele i světových mocností na pozadí studené války.

Jak již naznačuji v předchozím odstavci, diplomová práce je založena především na studiu rozsáhlého množství archivního materiálu, ale i významném vzorku sekundární literatury (byť zde některé významné tituly chybí). Autor se ve své analýze událostí v Izraeli a na Blízkém východě obecně přiklání jednoznačně k pracím tradicionalistických autorů a jeho sympatie k Státu Izrael a politice západních mocností je v jeho interpretaci výrazně patrná. Ačkoli v prvních verzích diplomové práce Sedláček nebral absolutně v potaz práce revizionistických autorů či k politice Státu Izrael velmi kriticky naladěných arabských badatelů, v dalších verzích, které se odrazily i v konečné podobě diplomové práce, se na doporučení vedoucího práce alespoň částečně vyrovnával též s jinými netraditionalistickými interpretacemi, jejichž argumenty nicméně v práci nebral nijak výrazně v potaz. Jednalo se po velkých diskusích o jistý kompromis, k němuž došlo mezi vedoucím práce, který autora nabádal ke kritičtějšímu a ne tak vyhraněnému pohledu, a diplomantem, jenž trval na své poměrně jednoznačné interpretaci vývoje po šestidenní válce, favorizující oprávněnost politiky Izraele na Blízkém

východě a západních mocností v kontextu studené války v zemích třetího světa. Na tuto interpretaci má diplomant nepochybně právo (stejně jako mnoho autorů zastávajících v obecných rysech podobný výklad jako Sedláček), byť by vedoucí práce ocenil hlubší diskusi o textech autorů zcela kritických vůči politice státu Izrael či autorů, hledajících jistou střední cestu (z izraelské strany vedoucí doporučoval diplomantovi například práce významného izraelského učenice Ješajahu Leibowitze, který kritizoval politiku Státu Izrael po šestidenní válce z důvodu přičlenění okupovaných území, v nichž žilo přes milion arabských obyvatel, jež se najednou stali obyvateli Státu Izrael a daleko větší hrozbou, než když žili vně státu). Při analýze politiky Izraele na přelomu šedesátých a sedmdesátých let chybí též například hlubší úvaha o osadnické politice Izraele na okupovaných územích a o jejich dopadech, jež výrazně ovlivňovala atmosféru na Blízkém východě.

Navzdory rozdílným představám o výsledném textu nicméně jako školitel oceňuji, že Sedláček byl schopen o řadě problematických míst v práci vést diskusi a částečně též pozměnit celou řadu dílčích sporných výkladů, i když některé v textu navzdory kritickým připomínkám školitele ponechává. Domnívám se, že například příliš zdůrazňuje vojenský aspekt a roli armády pro dění na Blízkém východě, i když samozřejmě hrály významnou roli (například s. 21–23, 26). Celkově se mi zdá, že jeho pohled na studenou válku v této době je značně zjednodušený. Dalším příkladem problematických pasáží, na něž školitel diplomanta upozorňoval, je jeho přílišná důvěra v názory představitelů izraelského státu, jejichž pohled považuje autor často bez kritického rozboru jejich myšlenek za oprávněný, pravdivý či relevantní, zatímco slova oponentů na řečnických tribunách označuje jako propagandistická či ideologická, což byla často či dokonce většinou nepochybně pravda. Nicméně představa, že zástupci Izraele nevyužívali ideologických argumentů, je dle mého soudu stejně naivní jako myšlenka, že v souboji západ versus východ používal ideologii jen sovětský blok, zatímco západ se k ní neuchyloval, protože stál na straně „pravdy“ a „dobra“.

Celkově lze konstatovat, že hlavní přínos práce spočívá v zprostředkování dosud ne příliš známé diskuse probíhající na půdě OSN. Autor se seznámil s velkým množstvím pramenů, které zpřístupňuje čtenáři, což zasluhuje velké ocenění. Interpretační a analytická složka diplomové práce patří k slabším stránkám textu. Interpretační rámeček je v zásadě předem dán a nevede se o něm žádná zásadní diskuse. Na obranu autora je nicméně třeba konstatovat, že se rozhodl pro analýzu jednoho z nejsložitějších témat dějin 20. století, které je stále ještě příliš živé, než aby se o něm přestalo diskutovat z pozic na výsost ideologických. Dokonce i dnes se

velké množství odborných prací, pojednávajících o situaci na Blízkém východě a zejména o postavení Izraele, příklání v principu k sympatiím k jedné ze dvou stran stále probíhajícího konfliktu. Je těžké, a pro začínajícího autora obzvlášť, zaujmout v tomto trvajícím sporu neutrální stanovisko, brát v úvahu „oprávněné“ důvody chování obou či více stran konfliktu a předložit vyvážené stanovisko.

Co se týče formální, stylistické či gramatické úrovně textu, měl Sedláček s touto důležitou součástí pro posouzení kvality textu od počátku velký problém. Velmi oceňuji, že navzdory tomu, že ani výsledný text není prost formálních, stylistických i gramatických chyb, autor na tomto hledisku opravdu výrazně zapracoval. I tak se jako školitel zlobím, že ne všechny z oprav, jež jsem do textu předloženého v písemné podobě zanesl (bylo jich v řádu stovek), diplomant do výsledného textu zanesl.

Závěrem bych chtěl konstatovat, že navzdory mnohým výše zmíněným výtkám má Sedláčekův text nesporné kvality a zprostředkovává historické obci dosud ne příliš známou debatu na půdě OSN. Za zmínku stojí zejména obrovské množství odvedené práce při studiu archivního materiálu, který se v této studii odrazil. Chyby přičítám nezkušenosti při zpracovávání nesmírně složitěho tématu, s nímž si často adekvátně neporadí mnohem zkušenější badatelé.

Diplomová práce Tomáše Sedláčka patří zejména v některých aspektech k velmi dobrým studentským počínům a jako takovou ji doporučuji k obhajobě a hodnotím klasifikačním stupněm **velmi dobře**.

V Praze 8. září 2016

PhDr. Stanislav Tumis, M. A., Ph.D.

Ústav východoevropských studií

Filozofická fakulta UK